

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378.147:792.8

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16876075>

**Педагог як постановник: моделі виховання творчої ініціативи у виконавця
хореографічного твору**

Сабодаш Вадим Миколайович

доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, Коледж
хореографічного мистецтва «Київська муніципальна академія танцю імені
Сержа Лифаря», Україна, 02232, м. Київ, вул. Костянтина Данькевича, 4А,
<https://orcid.org/0009-0002-9600-8834>

Демещук Андрій Сергійович

доцент кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, Коледж
хореографічного мистецтва «Київська муніципальна академія танцю імені
Сержа Лифаря», Україна, 02232, м. Київ, вул. Костянтина Данькевича, 4А,
<https://orcid.org/0009-0006-4043-3769>

Курілов Дмитро В'ячеславович

викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін, Коледж
хореографічного мистецтва «Київська муніципальна академія танцю імені
Сержа Лифаря», Україна, 02232, м. Київ, вул. Костянтина Данькевича, 4А,
<https://orcid.org/0009-0003-5661-0633>

Прийнято: 03.08.2025 | Опубліковано: 14.08.2025

*Анотація: З огляду на стрімкі соціальні та культурні зміни зростає роль
творчої активності як ключового чинника розвитку особистості та*

професійної компетентності. Особливо це актуально для сфери хореографії, де поєднуються мистецький талант, технічна майстерність та інноваційне мислення. **Метою** статті було обґрунтувати роль педагога як постановника у формуванні авторського мислення, творчої ініціативи та сценічної виразності здобувачів хореографічної освіти. **Методи.** Для досягнення поставленої мети у статті було застосовано наступні наукові методи: теоретичний аналіз наукових джерел, порівняльний аналіз, метод синтезу та узагальнення. **Результати.** Встановлено, що професійна підготовка майбутніх хореографів є багатовимірним освітнім процесом, де всі компоненти навчальної діяльності повинні реалізовуватися відповідно до умов сучасності, що сприяє підвищенню якості професійної підготовки, зокрема, вихованню конкурентоспроможних фахівців. Визначено пріоритетні завдання педагога в хореографічній освіті, а саме формування танцювальних вмінь і технічних навичок, розвиток гнучкості, витривалості, вдосконалення сценічної виразності, активізація творчої уяви, фантазії, здатності до імпровізації, тощо. **Проаналізовано** особливості педагогічної діяльності викладача як постановника у процесі практичної діяльності здобувачів освіти. **Досліджено** психологічні аспекти творчості та їх вплив на формування сценічної виразності у хореографів під час постановочної діяльності. **Виявлено**, що підтримка базових психологічних потреб (автономія, компетентність, емоційна взаємопов'язаність) підвищує рівень креативності, сприяє подоланню надмірного перфекціонізму та формує готовність до експерименту. Визначено методичку, що стимулюють творчу свободу, ініціативність і самовираження майбутніх хореографів: імпровізаційні практики, проєктна робота, рефлексивні обговорення, аналіз і переосмислення відомих постановок. **Висновки.** Використання розглянутих у статті методик у рамках дієвого підходу дозволяє поєднати технічну майстерність з індивідуальною художньою інтерпретацією, готуючи здобувачів освіти до роботи в сучасному конкурентному мистецькому середовищі. Таким чином, у

результаті педагогічної практики майбутні хореографи здобувають навички постановника, здатного як передавати технічні знання, так і стимулювати творчу свободу виконавців.

Ключові слова: педагогіка, постановка, ініціатива, сценічна практика, методика.

The teacher as a director: models for fostering creative initiative in a performer of a choreographic work

Vadym Sabodash

Associate Professor at the Department of Choreographic and Artistic Disciplines,
College of Choreographic Art “Serge Lifar Kyiv Municipal Academy of Dance”,
Ukraine, 02232, Kyiv, 4-A Kostyantyna Dankevycha Street,
<https://orcid.org/0009-0002-9600-8834>

Andrii Demeshchuk

Associate Professor at the Department of Choreographic and Artistic Disciplines,
College of Choreographic Art “Serge Lifar Kyiv Municipal Academy of Dance”,
Ukraine, 02232, Kyiv, 4-A Kostyantyna Dankevycha Street,
<https://orcid.org/0009-0006-4043-3769>

Dmytro Kurilov

Teacher at the Department of Choreographic and Artistic Disciplines, College of
Choreographic Art “Serge Lifar Kyiv Municipal Academy of Dance”, Ukraine,
02232, Kyiv, 4-A Kostyantyna Dankevycha Street,
<https://orcid.org/0009-0003-5661-0633>

Abstract: *Given the rapid social and cultural changes, the role of creative activity as a key factor in the development of personality and professional competence is*

increasing. This is especially relevant for the field of choreography, where artistic talent, technical skill and innovative thinking are combined. The **article aimed** to substantiate the role of the teacher as a director in the formation of authorial thinking, creative initiative and stage expressiveness of choreographic education applicants. **Methods.** To achieve the goal, the following scientific methods were applied in the article: theoretical analysis of scientific sources, comparative analysis, synthesis, and generalization. **Results.** It was established that the professional training of future choreographers is a multidimensional educational process, where all components of educational activity must be implemented in line with modern conditions, which contributes to improving the quality of professional training, in particular, the education of competitive specialists. The priority tasks of the teacher in choreographic education are identified, namely the formation of dance skills and technical skills, the development of flexibility, endurance, improvement of stage expressiveness, activation of creative imagination, fantasy, ability to improvise, etc. The features of the pedagogical activity of the teacher as a director in the process of practical activity of students are analyzed. The psychological aspects of creativity and their influence on the formation of stage expressiveness in choreographers during production activities are studied. It was found that supporting basic psychological needs (autonomy, competence, emotional interconnectedness) increases the level of creativity, helps to overcome excessive perfectionism and forms a willingness to experiment. Methods that stimulate creative freedom, initiative and self-expression of future choreographers are identified: improvisational practices, project work, reflective discussions, analysis and rethinking of famous productions. **Conclusions.** The use of the methods considered in the article within the framework of an activity approach allows combining technical mastery with individual artistic interpretation, preparing students for work in a modern, competitive artistic environment. Thus, as a result of pedagogical practice, future choreographers acquire the skills of a director who can both transmit technical knowledge and stimulate the creative freedom of performers.

Keywords: *pedagogy, production, initiative, stage practice, methodology.*

Постановка проблеми. У ХХІ столітті найціннішим ресурсом суспільства вважаються творчі ідеї і технології, що є результатом діяльності креативних фахівців у всіх сферах людської активності. Сучасні суспільні трансформації зумовили зростання інтересу до розвитку креативності як ключової компетентності особистості. В умовах глобальних змін професійна підготовка майбутнього хореографа потребує інноваційних форм організації освітнього процесу, які б не лише забезпечували набуття фахових компетентностей, а також сприяли розвитку творчого потенціалу, здатності до самовираження та інтерпретаційної свободи виконавця. Важливу роль у цьому відіграє педагог, який виступає як організатором репетиційного процесу, так і наставником, мотиватором та провідником у світ творчого пошуку. Його завдання полягає у створенні педагогічних моделей, здатних розвивати у виконавців ініціативність, художню самостійність і здатність до переосмислення хореографічного матеріалу відповідно до сучасних мистецьких тенденцій.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю формування ефективних педагогічних стратегій, що сприятимуть становленню майбутнього хореографа, здатного якісно відтворювати поставлений матеріал та активно долучатися до процесу його інтерпретації і творчого переосмислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перш за все варто зазначити, що творчість виступає фундаментом професійної діяльності хореографа. Так, В. Вітковський та О. Копієвський розглядають її як продуктивний вид людської діяльності, здатний створювати якісно нові матеріальні та духовні цінності, що мають важливе суспільне значення [1].

Питання виховання творчої ініціативи у хореографів активно розглядається в наукових розвідках як українських, так і зарубіжних дослідників. Зокрема, І. Гутник у своєму дослідженні проаналізувала педагогічні умови, за

яких творчий розвиток майбутнього хореографа буде найбільш ефективним [2]. На переконання С. Твердохліба, творчий потенціал хореографа виявляється у його професійній діяльності, під час якої він накопичує та переосмислює загальнолюдський досвід, перетворюючи його на новий мистецький продукт. Цей результат відображає особисте, глибинне ставлення митця до навколишнього світу та має суспільну значущість, відповідаючи об'єктивним закономірностям розвитку буття [3]. У свою чергу К. Короткевич зауважила, що творчий розвиток виступає наскрізним напрямом професійної підготовки, який охоплює всі види, форми, методи та засоби теоретично-пізнавальної, художньо-інтерпретаційної і практично-виконавської діяльності [4].

У статті Л. Андрущук та ін. наголошено на важливості розвитку мотиваційних аспектів, комунікативної активності та креативності у майбутніх хореографів [5]. Особливу увагу привертає дослідження О. Пархоменка, який структурував концепції креативності та дослідив її значення у сфері хореографічного мистецтва. Автор акцентував увагу на важливості поєднання традиційних і новаторських підходів, підкресливши їхню роль у забезпеченні ефективного формування професійних умінь хореографів [6].

Серед зарубіжних науковців варто відзначити С. Доу, Х. Лі та Л. Цзя, які дослідили взаємозв'язок між креативним та інноваційним мисленням у хореографії і підкреслили, що здібності хореографів до обох типів мислення позитивно корелюють із якістю створення танцювальних постановок [7]. Дослідження С. Нордін-Бейтс фокусувалося на ролі педагогів, які підтримують основні психологічні потреби учасників освітнього процесу, створюючи сприятливі умови для творчого самовираження [8]. Натомість А. Фінк та С. Вошак дослідили зв'язок між творчістю та психоемоційними характеристиками у професійних танцюристів [9].

Досліджуючи питання підготовки хореографів у сучасних закладах освіти В. Річард та ін. зазначили, що для розвитку хореографічного потенціалу

необхідним є поєднання занять з імпровізації, композиції та танцю, формування автономії у здатності створювати власний танець, бути одночасно і постановником і виконавцем [10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на широку увагу до педагогічних і психологічних аспектів розвитку творчої ініціативи хореографів, недостатньо дослідженим залишається питання конкретних моделей та стратегій, які б ефективно інтегрували креативність з виконавською практикою в умовах сучасного освітнього середовища.

Мета статті – обґрунтувати роль педагога як постановника у формуванні авторського мислення, творчої ініціативи та сценічної виразності здобувачів хореографічної освіти.

Завдання статті:

1. Проаналізувати особливості педагогічної діяльності викладача як постановника у процесі сценічної практики здобувачів освіти.
2. Дослідити психологічні аспекти творчості та їх вплив на формування сценічної виразності у хореографів під час постановочної діяльності.
3. Визначити методики, які сприяють розвитку творчої свободи, ініціативності та самовираження майбутніх хореографів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливість мистецтва танцю полягає в реалізації хореографічної постановки, яка передає ідеологічну ідею автора через рухи тіла й акторську майстерність. Однак, професійна діяльність хореографа не обмежується роллю танцівника, вона також дає можливість самовираження через колективну роботу, виконання танцю, керівництво дитячим або професійним колективом, а також роботу балетмейстера чи режисера постановок. Це передбачає поєднання педагогічних, хореографічних і тренерських функцій у хореографічній діяльності [5, с. 18]. Таким чином, професійна підготовка майбутніх хореографів є багатограним освітнім процесом, де всі компоненти навчальної діяльності повинні

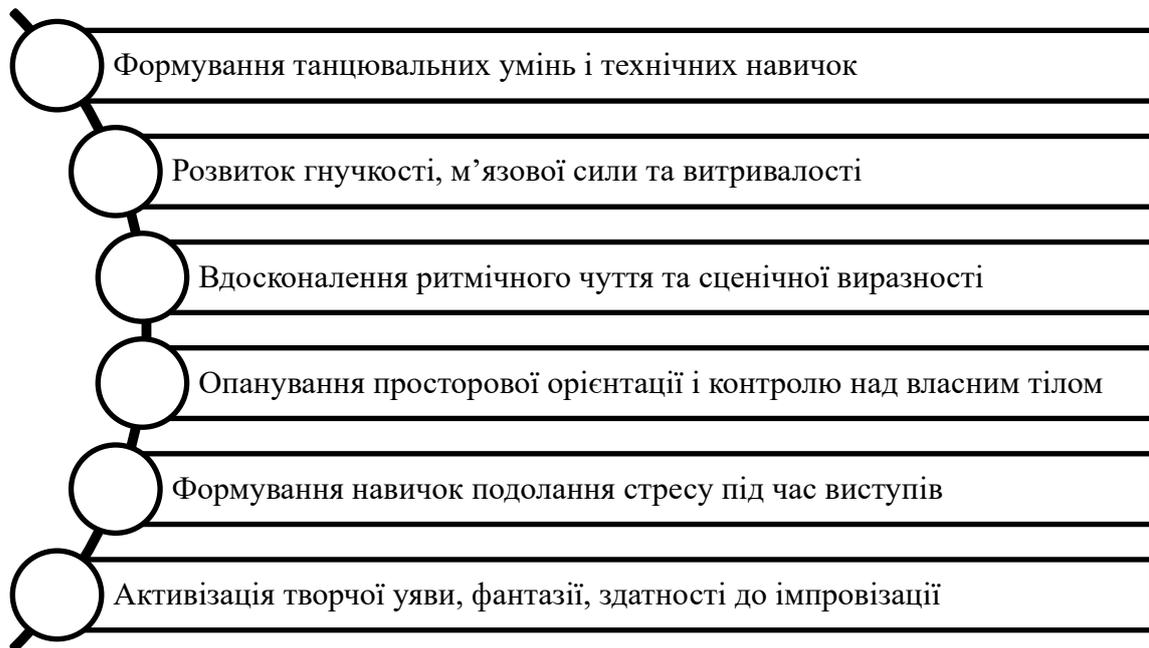
реалізовуватися відповідно до умов сучасності, що сприяє підвищенню якості професійної підготовки, зокрема, вихованню конкурентоспроможних фахівців.

Процес підготовки майбутніх хореографів на сьогоднішній день, спрямований на формування ґрунтовної теоретичної бази, а також розвинених практичних умінь і навичок, що є необхідними для професійної діяльності. Він базується на інтеграції різних форм хореографічної роботи, забезпечуючи гармонійне поєднання інформаційного наповнення та творчого компонента освітнього процесу.

Кожен педагог має чітко усвідомлювати, які саме здібності необхідно розвивати у здобувачів хореографічної освіти під час творчого процесу та які завдання при цьому потрібно вирішувати (мал. 1).

МАЛЮНОК 1.

Пріоритетні завдання педагога у хореографічній освіті

Джерело: власна розробка авторів.

Оскільки одним з провідних завдань у підготовці хореографа - є вдосконалення ритмічного почуття та розвиток сценічної виразності, для ґрунтовного розуміння цього феномену важливо звернутися до його

психологічної і психомоторної природи. Сценічна виразність хореографа являє собою динамічне, суб'єктивне, багатофункціональне психомоторне утворення, в якому психомоторна сфера тісно пов'язана з усіма психічними процесами: хореографічним мисленням, сприйняттям, пам'яттю, волею, емоціями, уявою, увагою, тощо. Усе це відбувається на фоні активізації ключових хореографічних здібностей, зокрема почуття темпу, ритму та відчуття простору. Процес формування цієї майстерності - є багатовекторним, складним і поетапним, зосередженим на художньо-образному змісту хореографічного твору. Він розгортається безпосередньо в контексті виконавської діяльності – осмисленого, емоційно наповненого виконання танцю через послідовність хореографічних рухів у їхній цілісності [11, с. 144]. У зв'язку з цим, головним завданням закладів вищої освіти, зокрема педагогів, є підготовка фахівця-хореографа, здатного до високопрофесійної творчої сценічної діяльності з виразним художнім наповненням.

Педагог-хореограф, який водночас виступає постановником, виконує ключову роль у формуванні творчого потенціалу здобувачів освіти під час сценічної практики. Його діяльність виходить за межі традиційного викладання, тому що вона охоплює організацію творчого процесу, добір репертуару, постановку танцювальних номерів, а також розвиток індивідуального сценічного стилю кожного учасника. У цьому контексті варто зазначити, що основними умовами для творчого розвитку особистості в студентському віці є [12, с. 174]:

- 1) формування творчого мислення шляхом заохочення до фантазування, створення нових ідей, ініціативності та креативного самовираження;
- 2) цілеспрямоване створення розвивального середовища, в якому провідною виступає активна творча діяльність самого суб'єкта;
- 3) формування стійкої навички ініціативної поведінки як прояву творчої орієнтації особистості в обраній сфері діяльності;

- 4) опанування методів і технік, що сприяють розвитку рефлексивного мислення;
- 5) забезпечення функціональної і діяльнісної грамотності для ефективної реалізації творчих завдань;
- 6) активне залучення до взаємодії з творчими особистостями, що дає змогу надихатися їхнім досвідом і знаходити власні ідеї.

Однією з основних умов ефективності педагогічної діяльності є наявність у викладача відповідного комплексу особистісних якостей. До них належать об'єктивна самооцінка власної професійної підготовки, працелюбність, розвинена уява та незалежність творчого мислення. Не менш важливими є цілеспрямованість, відповідальність, самокритичність, вимогливість до себе та впевненість у своїх силах. Педагог повинен бути ерудованим, мати високі організаційні здібності та моральну стійкість, що допомагає йому ефективно керувати процесом постановки і підтримувати здоровий психологічний клімат у колективі [13, с. 47].

Практичний досвід свідчить, що для формування творчої особистості здобувача вищої освіти важливим є розвиток у них певних рис характеру, зокрема цілеспрямованості, наполегливості, зосередженості, самостійності та здатності до критичного мислення. Творчу індивідуальність також вирізняють такі якості, як зосереджена увага, інтуїція, чутливість, розвинена уява, оригінальність мислення, ініціативність, завзятість, високий рівень самодисципліни та працездатність. Саме мистецтво сприяє становленню цих якостей. Зокрема, заняття з хореографії потребують від учасників уважності, креативного мислення, естетичного чуття, емоційної чутливості, знань та інтуїції [2, с. 205].

Таким чином, розвиток творчої індивідуальності здобувача вищої освіти у сфері хореографії вимагає не лише відповідного психологічного клімату та

підтримки педагогом-хореографом, але і використання ефективних методичних підходів.

З урахуванням пріоритетності практичної підготовки студентів-хореографів одним з ключових наукових підходів є діяльнісний, який забезпечує ефективне опанування технології фахової діяльності хореографа як виконавця, викладача та керівника хореографічного колективу. Діяльнісний підхід в освіті розглядається як сукупність освітніх технологій і методичних прийомів, що становлять методологічну основу для побудови різних систем навчання з урахуванням конкретних технологій, прийомів і теоретичних особливостей [1, с. 90]. Цей підхід сприяє активній творчій діяльності здобувачів хореографічної освіти, допомагає досягати освітніх цілей, які відповідають потребам суспільства у підготовці висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців.

Діяльнісний підхід передбачає використання комплексу методик, спрямованих на стимулювання авторського мислення, творчої свободи та сценічної виразності (табл. 1).

Таблиця 1

Основні методики стимулювання творчої ініціативи та авторського мислення здобувачів хореографічної освіти

Методика	Характеристика
Танцювальна імпровізація	Полягає у виконанні рухів без попередньої підготовки. Це спонтанна реакція на музику, емоції або атмосферу. Виконавець створює рухи на ходу, не дотримуючись чітких правил чи шаблонів. Викладач у цьому процесі відіграє провідну роль, виступаючи наставником. Його пояснення та підсумкові зауваги мають спрямовувати здобувачів освіти на глибше усвідомлення та розширене розуміння набутого досвіду

Рефлексивні обговорення	Передбачають підкреслення творчих ідей, обговорення моментів, які здивували або захопили здобувачів освіти, власних відкриттів, що відбуваються, наприклад, під час імпрровізації. Такий обмін враженнями між всіма учасниками освітнього процесу допомагає усвідомити, що їхній досвід може бути спільним із досвідом інших, що сприяє глибшому розумінню власного творчого шляху та є природним етапом професійного розвитку
Проектна робота	Дозволяє здобувачу освіти пройти повний цикл фахової діяльності від задуму до презентації. Втілення творчих хореографічних проєктів у процесі фахової підготовки стимулює пізнавальну активність майбутніх фахівців, сприяє розвитку їхніх креативних умінь і формує особистісні якості, необхідні для створення інтелектуально-творчого продукту, що відповідає вимогам до хореографа як керівника колективу.
Аналіз і переосмислення відомих постановок	Методика, спрямована на розвиток у здобувачів хореографічної освіти уміння глибоко досліджувати вже створені хореографічні твори та на їх основі формувати власний творчий підхід. Робота починається з перегляду та вивчення оригінальних постановок (відеозаписів або живих виступів) із подальшим аналізом структури, хореографічної мови, просторових рішень, музичного оформлення тощо. Оскільки ця навичка спрямована на формування вміння аналізувати й адаптувати художній матеріал під власну концепцію, вона залишається важливою для викладацької і постановочної діяльності

Джерело: розроблено авторами на основі аналізу [14; 15].

Окремо слід зазначити, що імпрровізація як педагогічна методика посідає важливе місце у підготовці майбутніх хореографів, оскільки дозволяє комплексно оцінювати їхній професіоналізм, поєднуючи технічні,

інтерпретаційні та креативні навички. У світовій практиці для опанування танцювальної імпровізації застосовуються різні теорії і методи, які мають на меті звільнити тіло та розширити мислення виконавця. З методологічної точки зору виділяють обмежену імпровізацію, де визначено тему, емоційний стан, музику або простір, та необмежену імпровізацію, яка відкриває повну свободу творчого самовираження [7]. Обидва підходи сприяють формуванню авторського стилю, розвитку інтерпретаційної свободи та глибшому розумінню хореографічного образу.

Важливою складовою освітнього процесу підготовки майбутніх хореографів є також позааудиторна діяльність, яку варто розглядати як цілісну систему, що включає мету, завдання, зміст, форми та методи виховної роботи, спрямованої на розвиток творчої індивідуальності. Невіддільною складовою системи позааудиторної роботи в закладі вищої освіти виступає мистецька активність. Вона передбачає задоволення культурно-дозвіллевих потреб здобувачів освіти шляхом їхньої участі в різноманітних форматах діяльності від молодіжних об'єднань за інтересами, фестивалів, конкурсів і змагань до наукових конференцій, проектної роботи, тренінгів, а також залучення до опанування культурної спадщини та безпосередньої участі в її створенні [16]. Активна участь здобувачів хореографічної освіти в концертній і конкурсній діяльності сприяє розвитку стресостійкості, вмінню критично та самокритично оцінювати власну роботу, формує навички селф-брендингу та командної взаємодії. Вона також допомагає долати психологічні бар'єри та страхи, розвивати здатність ефективно презентувати себе і свій творчий продукт [17, с. 174].

Не менш вагомою складовою професійної підготовки хореографів є педагогічна практика, яка забезпечує прямий зв'язок здобувачів вищої освіти з діючими хореографічними колективами, визначаючи актуальні потреби в підготовці майбутніх фахівців. Діяльність на базах практики створює умови для

застосування теоретичних знань і сприяє формуванню професійних якостей майбутнього викладача хореографічних дисциплін, керівника колективу, артиста балету чи балетмейстера. Під час безпосередньої роботи з колективом здобувачі хореографічної освіти отримують як можливість застосувати набуті знання, так і відчуття важливості власної професійної діяльності. Завдяки успішній реалізації творчих ідей та участі у постановці танцювальних композицій, майбутні хореографи починають усвідомлювати свою роль як педагогів і митців. Таким чином, шляхом педагогічної практики майбутні хореографи здобувають навички постановника, здатного не лише передавати технічні знання, але і стимулювати творчу свободу виконавців.

Висновки. Загалом, підготовка здобувачів хореографічної освіти вимагає від педагогів бути в ролі наставника та творчого постановника, здатного вибудувати педагогічний процес як простір для розвитку ініціативи, авторського мислення і сценічної виразності. У результаті проведеного дослідження проаналізовано особливості педагогічної діяльності викладача як постановника та встановлено, що ефективна постановочна робота в освітньому процесі ґрунтується на поєднанні організаційно-методичної компетентності, психологічної і творчої підтримки. Виявлено, що підтримка базових психологічних потреб (автономія, компетентність, емоційна взаємопов'язаність) підвищує рівень креативності, сприяє подоланню надмірного перфекціонізму та формує у здобувачів освіти готовність до експериментів. Визначено методики, що стимулюють творчу свободу, ініціативність і самовираження майбутніх хореографів, до яких віднесено імпровізаційні практики, рефлексивні обговорення, аналіз і переосмислення відомих постановок, проектну роботу тощо. Застосування цих методик у рамках діяльнісного підходу дозволяє поєднати технічну майстерність із креативністю, готуючи здобувачів освіти до подальшої творчої діяльності у мистецькому середовищі. Отже, педагог як постановник відіграє ключову роль у формуванні творчої особистості

майбутнього хореографа, забезпечуючи баланс між технічною підготовкою та розвитком авторського мислення і сценічної виразності.

Перспективним напрямком подальших досліджень вважаємо дослідження впливу цифрових технологій і мультимедійних засобів на розвиток творчої ініціативи та сценічної виразності здобувачів хореографічної освіти в процесі постановочної діяльності.

Список використаних джерел

1. Вітковський В. В., Копієвський О. Д. Діяльнісний аспект фахової підготовки майбутніх хореографів у класичному університеті. *Мистецтвознавчі записки*. 2021. № 40. С. 89–94. URL: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1019861>
2. Гутник І. М. Педагогічні умови творчого розвитку майбутніх педагогів-хореографів. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2018. № 82 (IV). С. 198–209. URL: <https://osvita.eeipsy.org/index.php/eeip/article/view/138>
3. Твердохліб С. С. Розвиток аналітично-творчого мислення й творчого потенціалу майбутніх учителів хореографії в процесі інтерпретаційної діяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 1 (62). С. 133–137. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2019/62/part_1/29.pdf
4. Короткевич К. Є. Творчий розвиток майбутніх педагогів-хореографів як напрям їх професійної підготовки. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2025. № 33. С. 89–95. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc-series14-2025-33-12>
5. Training of choreographers in higher education institutions / L. Androshchuk et al. *Harmonia: Journal of Arts Research and Education*. 2023. Vol. 23, No. 1. P. 14–27. DOI: <https://doi.org/10.15294/harmonia.v23i1.43559>

6. Пархоменко О. М. Інтеграція креативних підходів до виконавсько-сценічної майстерності магістрів-хореографів у процесі фахової підготовки: теоретичний аспект. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя*. 2024. № 2. С. 101–107. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/3726>
7. Dou X., Li H., Jia L. The linkage cultivation of creative thinking and innovative thinking in dance choreography. *Thinking Skills and Creativity*. 2021. № 41. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100896>
8. Nordin-Bates S. M. Striving for perfection or for creativity? *Journal of Dance Education*. 2019. Vol. 20, No. 1. P. 23–34. DOI: <https://doi.org/10.1080/15290824.2018.1546050>
9. Fink A., Woschnjak S. Creativity and personality in professional dancers. *Personality and Individual Differences*. 2011. Vol. 51, No. 6. P. 754–758. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.06.024>
10. Effects of movement improvisation and aerobic dancing on motor creativity and divergent thinking / V. Richard et al. *The Journal of Creative Behavior*. 2020. №55(1). DOI: <https://doi.org/10.1002/jocb.450>
11. Ростовська Ю. О. Формування виконавсько-сценічної майстерності майбутніх фахівців з хореографії у закладах вищої освіти України. *Психолого-педагогічні науки*. 2023. № 2. С. 142–147. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/handle/123456789/3041>
12. Якимчук Б. А. Психологічні особливості розвитку творчого потенціалу особистості. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2020. № 2. С. 167–178. DOI: <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2020-52-2-167-178>
13. Степанюк І. В. Зміст професійної компетентності викладача хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти. *Академічні студії*. 2023. № 4. С. 45–49. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.4.7>

14. Купрій О. Танцювальна імпровізація у ВНЗ: практичний досвід та методики викладання. *Молодий вчений*. 2025. № 1 (132). С. 56–60. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-1-132-9>
15. Лиманська О. В., Барабаш О. В. Реалізація творчих проєктів як складова професійної компетентності майбутнього вчителя хореографії. *Наукові записки*. 2018. № 163. С. 106–110. URL: <https://cusu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/163/24.pdf>
16. Дудник Н. В., Терешко І. Г. Формування творчої індивідуальності майбутніх учителів хореографії у процесі позааудиторної роботи. *Академічні візії*. 2023. № 22. URL: <https://zenodo.org/records/8224792>
17. Медвідь Т., Терешенко Н. Формування soft skills у процесі фахової підготовки майбутніх хореографів. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2021. № 4. С. 165–178. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2021.250233>